

Social- og boligminister Sophie Hæstorp Andersens talepapir

Anledning	Samrådsspørgsmål H-N om anbefalinger til handicapområdet fra FN's Handicapkomité
Dato / tid	Torsdag d. 7. november kl. 13:00-14:30
Sted	Socialudvalget
Talens varighed	Ca. 10 minutter til hver minister. SBM taler først, derefter ISM-M og derefter BUVM-M.
Talens formål	Besvarelse af samrådsspørgsmål H-N
Publikum og programpunkt	Socialudvalget

Samrådsspørgsmål H

"Vil ministeren forholde sig til samtlige rejste kritikpunkter i FN's Handicapkomité's rapport over den seneste eksamination af Danmark?"

Samrådsspørgsmål I

"Hvilke kommentarer har ministeren til den hårde kritik, FN har rejst af Danmark mht. forholdene for mennesker med handicap og det generelle forhold, at det går den forkerte vej for mennesker med handicap og for Danmark med at leve op til FN's Handicapkonvention?"

Samrådsspørgsmål L

"Vil ministeren redegøre for, hvad regeringen vil gøre for at bekæmpe det, handicaporganisationerne kalder for »postnummerlotteriet«, så geografien og den lokale kommunale økonomi skal være afgørende for tildeling af nødvendige hjælpemidler, f.eks. glukosesensorer, kugledyner m.m.?"

Samrådsspørgsmål M

"Vil ministeren redegøre for, hvordan regeringen vil følge op på FN's kritik af, at Danmark endnu ikke har indskrevet handicapkonventionen i dansk lovgivning og kritikken af ikke at have iværksat en national handicappolitisk handlingsplan, der går på tværs af alle sektorer?"

Samrådsspørgsmål N

"Vil ministeren ophæve eller ændre lovgivning (inkl. nylige ændringer), der ifølge FN's rapport tager tilbageskridt i forhold til mennesker med handicaps beskyttelse under FN's Handicapkonvention?"

Det talte ord gælder

1. Indledning

Det her samråd i dag, det sætter jo fokus på et emne, som jeg også selv er meget optaget af, nemlig anbefalingerne fra FN's Handicapkomité til handicapområdet i Danmark.

Det er mig, der som minister skal besvare spørgsmål H, I, L, M og N, som er stillet til mig, hvorefter jeg vil give ordet til indenrigs- og sundhedsministeren og børne- og undervisningsministeren, som vil besvare spørgsmål J og K.

2. Anbefalinger fra FN

Allerførst bliver jeg spurgt, om jeg vil forholde mig til samtlige af de rejste kritikpunkter. Først og fremmest er det vigtigt at pointere, at det ikke er kritik, komiteen har udtrykt, men anbefalinger den kommer med. Og de anbefalinger, som falder under mit ressortansvar på social- og boligområdet vil jeg naturligvis gerne forholde mig til.

En række anbefalinger hører dog til hos mine kolleger i en række andre ministerier.

Og så vil jeg også lige bruge et øjeblik på at sætte anbefalingerne lidt i kontekst. FN's Handicapkomité eksaminerer regelmæssigt alle lande, der har

underskrevet FN's Handicapkonvention og giver altid anbefalinger efterfølgende.

Og således er det jo, at Danmark hvert fjerde år bliver indkaldt til en eksamination.

For eksempel har Sverige, Belgien og Holland også været igennem en eksamination i år, hvor de også fik en lang række anbefalinger til området.

Danmark blev sidst eksamineret i 2014, hvor den daværende regering også fik en række anbefalinger. Vi har med andre ord et fælles ansvar på tværs af skiftende regeringer for at sikre en kontinuerlig udvikling af området.

De nye anbefalinger vil jeg blandt andet drøfte med parterne i det forum, der hedder Sammen om Handicap, hvor det vil være på dagsordenen til et kommende møde.

Og vi har også allerede så småt taget hul på de tidlige drøftelser om anbefalingerne med interessenterne ligesom Det Centrale Handicapråd også har sendt input til opfølgningen på de her anbefalinger.

Opfølgningen på anbefalingerne kommer til at tage tid. For det første er vi nødt til at have et kritisk blik på nogle af anbefalingerne – det kommer jeg tilbage til senere.

For det andet skal gøre det ordentligt, og vi skal sikre, at parterne er med i det.

3. Tilbagegang på handicapområdet

I forhold til udviklingen på området, så peger Institut for Menneskerettigheders handicapbarometer på, at der er tilbageskridt på flere indikatorer på området, herunder diskrimination, tilgængelighed og mobilitet.

Barometeret måler borgernes egne opfattelser af deres livssituation via spørgeskema.

Barometeret viser også stilstand på indikatorerne for vold, selvstændigt liv og samfundsinklusion, social tryghed og uddannelse, mens der til gengæld ses en positiv udvikling for beskæftigelse.

Det går selvfølgelig ikke, at der er områder, der er stillestående eller ligefrem tilbagegående. Udviklingen skal gå fremad, og regeringen har også store ambitioner om at forbedre forholdene for personer med handicap.

Det er netop derfor, at regeringen tilbage i maj indgik en bred politisk rammeaftale på handicapområdet. Det er en rammeaftale, som jeg anser som en meget ambitiøs og samlet handicappolitisk plan, der kan forandre handicapområdet til det bedre, både på kort og på lang sigt.

Der ligger 25 initiativer i rammeaftalen som netop er i gang med at blive udfoldet nu og i den kommende tid.

Når initiativer bliver udfoldet og implementeret vil de netop være med til at vende noget af udviklingen på området og skabe bedre vilkår for personer med handicap.

Det drejer sig f.eks. om aftalens initiativer ift. den kommende handicapuge og samfundskampagne, den nye visitationsmodel for hjælpemidler og den kommende handlingsplan på handicapområdet, som vil opfylde nogle af FN's anbefalinger.

4.'Postnummerlotteriet'

I forhold til det såkaldte 'postnummerlotteri' anbefaler Handicapkomitéen, at Danmark sikrer en lige fordeling af midler til støtte til personer med handicap på tværs af kommuner, overvåger brugen af disse midler, og adresserer uligheden i midler på tværs af handicapsektorer.

Komitéen anbefaler desuden, at hjælpemidler og personale med ekspertise i de specifikke krav til personer med handicap er til rådighed.

Vi har i Danmark et kommunalt selvstyre.

Hvis alle kommunerne i Danmark så ud på samme måde, ville det ikke nødvendigvis være til fordel for borgerne. Det ville blot sætte barren på et minimumsniveau og dermed forringe kvaliteten for en lang række borgere.

Når det er sagt, er regeringen helt enig i, at der er behov for at understøtte, at borgere – uanset bopæl – får den indsats, de har ret til og behov for. Det gælder også på hjælpemiddelområdet.

Den rammeaftale, jeg nævnte før, den indeholder et initiativ om en forenklet og mere tillidsbaseret visitation til hjælpemidler. Formålet med initiativet er at øge tilgængeligheden, samt at sikre mindre ventetid og en mere smidig visitation til hjælpemidler.

Og så er der i rammeaftalekredsen enighed om, at regeringen afdækker muligheden for at se på hjælpemiddelområdet på tværs af den kommunale og regionale sektor. Det er vi i gang med at se på.

Derudover indgår det i rammeaftalen, at der skal indføres en specialeplanlægning på den højt specialiserede del af handicapområdet og derigennem sikre, at der er højt specialiseret hjælp til de mennesker, som har de allermest komplekse behov på tværs af landet.

5. Inkorporering og handlingsplan

I forhold til anbefalingen om at indskrive Handicapkonventionen i dansk lovgivning vil jeg for det første sige, at medlemmerne af FN's Handicapkomité ikke nødvendigvis har den fulde forståelse af og indsigt i det danske velfærdssystem, vores kultur, traditioner og politiske system.

Dernæst kan jeg sige, at Danmark ved at have ratificeret handicapkonventionen har forpligtet sig til at indrette sin lovgivning og administrative praksis i overensstemmelse med handicapkonventionens principper.

Der foretages derfor løbende vurderinger af, om f.eks. ny lovgivning er i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser efter handicapkonventionen.

Derudover kan borgere også påberåbe sig handicapkonventionen ved domstolene og andre myndigheder.

Inkorporering af internationale konventioner er ikke noget, som Danmark er forpligtet til eller har tradition for at gøre. Regeringen har derfor ikke nogen intentioner om at inkorporere Handicapkonventionen i dansk lovgivning. Det har i øvrigt også været linjen under skiftende regeringer før den nuværende regering.

I forhold til anbefalingen om at iværksætte en handicappolitisk handlingsplan, der går på tværs af alle sektorer, så har regeringen naturligvis taget den anbefaling til efterretning.

I regeringsgrundlaget og i rammeaftalen er den kommende handlingsplan for handicapområdet vinklet på, hvordan vi får flere mennesker med handicap i uddannelse og beskæftigelse.

Men omfanget af handlingsplanen og de konkrete initiativer ligger ikke fast endnu.

Det skal vi drøfte i regeringen, og det vil jeg selvfølgelig også drøfte med parterne i Sammen om Handicap og rammeaftalepartierne.

6. Ophæve lovgivning

FN's Handicapkomité anbefaler at ophæve alle love og afskaffe alle praksisser, der tillader magtanvendelse mod personer med handicap, at afskaffe institutionslignende boliger, og at tilbagerulle ændringen i den danske byggelovgivning fra 2019, som giver mulighed for at reducere krav til tilgængeligheden i enfamiliehuse.

Jeg synes, det er for vidtgående forslag, som kommer her.

Jeg vil gerne understrege ift. anbefalingen fra FN's handicapkomité og spørgsmålet om at ophæve lovgivning, at vi aldrig kommer til at undgå al magtanvendelse. Det er ikke praktisk muligt for en målgruppe, som i nogle tilfælde ikke er i stand til at tage vare på sig selv eller på egen tilværelse. Men med det sagt er det vigtigt, at vi gør alt, hvad vi kan for at forebygge brugen af unødvendig magtanvendelse, som selvfølgelig er i strid med lovgivningen.

Der er derfor også afsat 15,3 mio. kr. i perioden 2022-2025 til, at Social- og Boligstyrelsen med et rejsehold

kan besøge botilbud og herigennem bl.a. understøtte forebyggelse af magtanvendelse på handicapområdet. Magtanvendelse indebærer nemlig svære etiske overvejelser og det er et emne, som skal behandles med meget, meget stor respekt.

Folketinget vedtog tidligere på året en ændring af magtanvendelsesreglerne, som havde til formål at varetage hensynet til borgeren selv og hensynet til andre.

Det er vigtigt for mig at slå fast, at der ikke er ændret på de grundlæggende forudsætninger for brugen af magtanvendelse. Magtanvendelse skal fortsat begrænses til det absolut nødvendige, og det må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand.

Det er samtidig vigtigt for regeringen, at borgere med handicap så vidt muligt kan blive boende hjemme. For at fordre dette, er kommunerne bl.a. forpligtede til at tilbyde bl.a. personlig assistance og boligindretning, så borgeren kan blive i eget hjem og få støtte til den daglige livsførelse.

Men for borgere med meget specialiserede behov er det ikke altid muligt at tilbyde tilstrækkelig hjælp i eget hjem. Derfor er der behov for botilbud til at sikre de rette rammer, den rette pleje og den rette omsorg.

I forhold til tilgængelighed af boliger har byggeloven blandt andet til hensigt at fremme handicaptilgængelig indretning.

Bygningsreglementet, som udmønter de specifikke krav, omfatter derfor flere krav til tilgængeligheden i byggeriet.

Fra 1. januar 2024 har der været krav om, at der ved opførelse af fritliggende enfamiliehuse skal være niveaufri adgang ved mindst én af bygningens yderdøre i stueetagen. Formålet er at understøtte tilgængelighedsforholdene for personer med fysisk handicap og en befolkning med flere ældre.

Det er vigtigt at understrege, at bygningsreglementet består af minimumskrav. Det er derfor muligt for en byggherre at stille yderligere krav til eksempelvis adgangsforhold i enfamiliehuse.

Med rammeaftalen på handicapområdet er vi kommet et stort skridt, men jeg er klar over, at vi ikke er i mål. Jeg vil derfor gerne forsikre jer om, at der vil blive arbejdet videre med forbedringer på området.

Tak for ordet. Og jeg vil nu give ordet videre til indenrigs- og sundhedsministeren.